

WORKSHOP I KLASSRUMMET TEMA: DEMOKRATI

LÄRARMANUAL

I det här dokumentet finns allt du behöver för att hålla workshopen och i vilka moment du använder arbets- och visningsmaterial som ingår.

Workshopen består av fem övningar och tar sin historiska utgångspunkt i mellankrigstiden. Syftet med övningarna är att reflektera över demokrati-begreppet både på en individuell och en statlig nivå, historiskt och i vår samtid.

Workshopen består av värderingsövningar, filmklipp och diskussioner som kretsar kring hot mot och villkor för demokratin.

Förkunskaper

Eleverna bör känna till och förstå följande begrepp:

- antisemitism
- demokrati och diktatur
- historiebruk

Lärandemål

- Att utveckla kunskap om demokrati, historiska förutsättningar och hur olika ideologiska och politiska förhållanden både påverkar och påverkas av medborgarna.
- Att träna förmågan att använda en historisk referensram för att reflektera över nutiden.

Förberedelser

- Skriv ut blanketterna från arbetsmaterialet (övning 1).

- Post-it-lappar behövs i övning 3 och 4.

- Förbered visning av filmklipp och bilder från visningsmaterialet (övning 1).

ÖVNING 1

Tid för demokrati

Övningen hjälper eleverna att få en historisk översikt. Genom att aktivt arbeta med en tidslinje kan eleverna också få ökad insikt om demokratibegreppet.

---

1. Dela in eleverna i grupper om 4-6.

Dela ut blanketten med tidslinjen och tillhörande symbolkort samt saxar. Förklara att varje grupp ska lägga ut symbolerna för de olika händelserna på tidslinjen i kronologisk ordning.

2. Låt grupperna berätta hur de resonerat.

3. Visa bilden med den korrekta tidslinjen och summera genom att gå igenom med rätt svar. Eleverna får eventuellt korrigera sina bilder så att alla har rätt kronologi.

4. Dela ut X-lappar till grupperna. Ställ följande fråga:

- När upphör Tyskland att vara en demokrati?

5. Låt grupperna diskutera och ge sina förslag på tidslinjen genom att markera med X-lappen.

6. Låt grupperna redovisa sina val. Diskutera sedan i helklass vad som krävs för att demokratibegreppet ska vara uppfyllt.

7. Avsluta övningen med visa filmklippet ur "Fakta om Förintelsen", som handlar om nazisternas maktövertagande och nedmonteringen av demokratin.

ÖVNING 2

Demokrati för dig

En enkel men effektiv värderingsövning där eleverna ställer sig på en linje i klassrummet för att visa var de står i två viktiga frågor.

1. Peka ut den tänkta linjen på golvet. Den behöver vara tillräckligt lång för att rymma alla elever. Berätta att linjen motsvarar en skala från "inte alls" till "mycket".

Inte alls _____ mycket

Elevernas uppgift är att ta ställning genom att markera sin åsikt fysiskt efter varje fråga. Låt dem argumentera, lyssna på varandra och eventuellt ändra åsikt.

2. Ställ följande frågor:

- Hur viktigt är det att du lever i en demokrati?
- Hur demokratiskt är Sverige?

3. Avsluta med en gemensam diskussionsfråga:

- Var går gränsen för att ett land ska kunna leva upp till att vara en demokrati?

ÖVNING 3

Recept på demokrati

Övningen hjälper eleverna att resonera kring viktiga faktorer och ansvar i ett demokratiskt samhälle.

---

1. Eleverna ska arbeta vidare i sina grupper. Uppgiften är att tillsammans komma fram till viktiga ingredienser i en demokrati och koppla dem till en ansvarsfördelning mellan individ och stat.

Dela ut Post-it-lappar.

Ställ följande fråga:

- Vad krävs för en demokrati?

Under fem minuter skriver eleverna ned det som de kommer på, ett ord på varje Post-it-lapp.

2. Skriv två rubriker på tavlan: "Individ" och "Stat".

Låt eleverna sätta sina lappar på tavlan under den rubrik de tycker passar bäst för respektive ord. Vad gäller för individ och vad gäller för stat?

3. Sammanfatta och diskutera elevernas förslag och var de har placerat dem.

ÖVNING 4

Hot mot demokratin

Utifrån de tidigare övningarna diskuterar eleverna tillsammans fram möjliga hot mot den svenska demokratin.

---

1. Låt eleverna fortsätta arbeta i grupperna med Post-it-lappar. Uppgiften är att tillsammans komma fram till hot mot den svenska demokratin och definiera dem som inre eller yttre exempel på hot.

Ställ följande fråga:

- Finns det några hot mot den svenska demokratin?

Eleverna listar så många exempel de kommer på under fem minuter och skriver varje ord på en Post-it-lapp.

2. Skriv två rubriker på tavlan: "Inre hot" och "Yttre hot".

Låt eleverna sätta sina lappar på tavlan under den rubrik de tycker passar bäst för respektive exempel. Vad kan definieras som inre respektive yttre hot?

Sammanfatta och diskutera elevernas förslag och var de har placerat dem.

3. Låt eleverna fortsätta att arbeta i grupper.

Dela ut stora papper att anteckna på till varje grupp. Be grupperna dela in papper i två spalter med rubrikerna "Individnivå" och "Andra".

Uppgiften är att tillsammans diskutera vilka av hoten på tavlan som går att påverka på individnivå och vilka hot som andra kan påverka. Varje grupp skriver ner de hot de tycker passar in under respektive rubrik "Individ" och "Andra".

Sammanfatta och diskutera gruppernas val.

UPPFÖLJNING AV: DEMOKRATINS VILLKOR

Uppföljning kan man göra på många olika sätt. Här nedan ger vi några förslag på frågor som du kan arbeta vidare med. Du kan till exempel diskutera frågorna i helklass, mindre grupper, par eller som en enkätundersökning.

Har du lärt dig något när du gjorde de här övningarna, som du inte visste innan?

Tror du att det är bra att lära sig historia för att förstå den tid vi lever i nu?

Hur viktigt är det för dig att leva i en demokrati?